

Posudek diplomové práce

Daniel Bursák: Tuchlovicko v době laténské a v době římské. Praha 2010, 101 str., 51 obr., 23 tab., 3 přílohy (expertizy jiných autorů).

D. Bursák založil svou diplomovou práci na vyhodnocení dokumentace z pokračování výzkumu sídliště starší doby římské v Tuchlovicích na Kladensku. První fáze tohoto výzkumu, který vedla roku 1966 dr. K. Motyková, ukázala v brzy následující publikaci již všechny podstatné charakteristiky tohoto sídliště, jak pokud jde o jeho polohu v zátopovém a poddolaném krajinném prostředí, tak o tím ovlivněný ráz jeho pozůstatků a nálezů z unikátními doklady zpracování dřeva, stejně jako jeho trvání ve stupních A – B2. Výzkumy tuchlovického sídliště, pokračující v l. 1967-1968 za vedení A.Knora a J.Zemana jeho obraz podstatněji nezměnily, přestože měly větší rozsah a po předchozím známém nálezů poskytly další vzácný výrobek ze dřeva, část plotu. Je tedy pochopitelné, že zůstaly zachyceny pouze v důkladné nálezové zprávě J.Zemana. Záměr diplomanta celkově vyhodnotit tento neobvyklý soubor sídlištních pozůstatků a rozšířit jeho výpovědní schopnost s využitím dnešních poznatků, většího rejstříku analogií a přírodovědných analýz, je jistě oprávněný. Dobrý základ k tomu i k případným budoucím studiím vytvořil digitalizací dokumentace sond i plánů a jejich propojením se základní mapou 1: 10 000 i promítnutím ploch výzkumu do map a geografického modelu území ČR. V oddíle po úvodu je věnována pozornost poloze a přírodním podmínkám naleziště se zaměřením na geomorfologii, vegetaci, geologii a hydrologické poměry. Následující oddíl pojednává o dokladech osídlení na katastru Tuchlovic od mladší doby kamenné do doby římské, přičemž je právem vyzvednut také Pleinerův výzkum sídliště z mladší doby římské a počátků stěhování národů z doklady metalurgie železa. Oddíl je však nazván: Doklady osídlení - dějiny archeologického bádání na Tuchlovicku a také v anglickém názvu diplomové práce se objevuje pojem mikroregion. Postrádal jsem však informaci, zda přírodní poměry okolí umožňují vymezit určitý mikroregion (domnívám se, že nikoliv), pak by ovšem bylo všude třeba hovořit jen o katastru obce. Následující oddíl již pojednává o samotném nalezišti, jeho objevu v souvislosti s melioračními úpravami a podává souhrn výsledků první fáze výzkumu v roce 1966. Jádrem práce je její 5. část, rozdělená na soupis nálezů a popis terénních situací podle 13. sond z let 1967 a 1968 a na jejich rozbor. Z nálezů dřev patří k nejvýznamnějším plot ze tří zašpičatělých kůlů propletených větvemi, pravděpodobně jako dílo oplocení určité plochy; poznání pravděpodobné funkce by ovšem mělo nemalý význam, snad ji v budoucnu naznačí geograficky bližší analogie v úplnějším kontextu. Fragment dřevěné větve z vypracovanou hlavicí interpretuje autor jako část luku, tvořícího spolu se dvěma dalšími předměty z téže sondy soupravu nástrojů k vrtání otvorů do dřeva. Jak lze očekávat je druhové zastoupení dřev s převahou borovice a dubu, převzaté podle Dohnalova určení ze Zemanovy nálezové zprávy, podobné jako u publikovaného souboru z roku 1966. Značnou pozornost věnoval autor zpracování keramiky, jež byla za okolnosti, že se nepodařilo získat dendrochronologická data, jedinou oporou v datování. Na srovnání s některými jinými sídlišti i sídlištními objekty starší doby římské autor ukazuje, že získaný soubor 432 fragmentů je malý, zvláště proto, že nebyly zachyceny zahloubené objekty. Obsahoval však dostatečné opory pro datování do stupňů B1 a B2 s možným přesahem do staršího i mladšího období. Velká část dřev a drobných nálezů byla zřejmě přemístěna povodní způsobivší zánik sídliště. Jedinými doklady objektů byly pozůstatky jedné nebo více nadzemních staveb v místech sond 3 a 4 z roku 1967, kde bylo zvýšené podloží. Svědčí o nich řada větších i menších sloupových jamek, podle nichž však nebylo možno zjistit půdorysy. V závěrečném oddíle autor m.j. poukazuje na další možnosti výzkumu lokality, i z hlediska přírodovědných analýz. K Bursákově práci jsou připojeny tři expertizy rozšiřující pohled na lokalitu z hlediska přírodních věd. Jde o stať zaměřenou na možnosti paleoenvironmentálního výzkumu z orientačními analýzami pylů a rostlinných makrozbytků a o výsledky zkoumání vzorků pro radiokarbonové datování a dendrochronologii. Domnívám se, že diplomant prokázal schopnost tvůrčí odborné práce na úrovni současných poznatků nejen s obvyklými nálezy z doby římské, jak o tom zde svědčí zvláště analýza keramiky, ale i pokud jde o specifickou problematiku sídliště v Tuchlovicích. Je třeba vyzdvihnout i dobrou jazykovou úroveň, její formální uspořádání i kvalitní grafickou a obrazovou dokumentaci. Práce dle mého názoru plně vyhovuje nárokům na práci diplomovou a doporučuji ji k přijetí.

Doc.dr.L.Košnar